

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

23. januar 2002
Journal: 3-38 / 006426

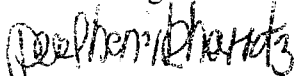
Vedr. EU-topmødet i Barcelona om bæredygtig udvikling

Kære udvalgsmedlem

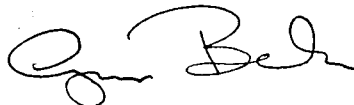
Til din orientering fremsender vi hermed Danmarks Naturfredningsforenings brev til udenrigsministeren om forberedelserne af EU-topmødet i Barcelona den 15.-16. marts, hvor EU-strategien for bæredygtig udvikling skal tages op til evaluering.

Vi håber at Europaudvalget vil bidrage aktivt til en ambitiøs dansk forhandlingslinie på topmødet, og til gennemførelsen af strategien i øvrigt.

Med venlig hilsen

Poul Henrik Harritz,
Præsident

Gunver Bennekou,
Direktør

**DANMARKS
NATURFREDNINGSFORENING**

Udenrigsministeriet
Udenrigsminister Per Stig Møller
Asiatisk Plads 2
1448 København K

23. januar 2002
Journal: 3-38 / 006381

Vedr. EU-topmøde i Barcelona om bæredygtig udvikling

Kære Per Stig Møller

På EU-topmødet i Gøteborg den 15.-16. juni 2001 vedtog stats- og regeringscheferne en EU-strategi for bæredygtig udvikling, som tilføjer miljødimensionen til den såkaldte Lissabon-strategi for beskæftigelse, økonomiske reformer og social samhørighed. Det blev samtidigt besluttet, at Det Europæiske Råd fremover vil gøre status over udviklingen og gennemførelsen af strategien på sine årlige forårstopmøder. Første gang på EU-topmødet i Barcelona den 15.-16. marts.

Danmarks Naturfredningsforening opfatter EU-strategien som startskuddet til EU's indsats for en bæredygtig udvikling. På papiret har miljødimensionen af bæredygtig udvikling fået samme status som økonomisk vækst. Nu er det op til EU's politiske ledere at vise borgerne og det globale samfund at dette også er tilfældet i praksis.

Med dette brev vil vi understrege vigtigheden af, at miljødimensionen bliver behandlet på en fyldestgørende måde i Barcelona. Der ligger fortsat en stor opgave i at fastholde og fremskynde indsatsen så de gode hensigter omsættes i praksis. Derfor er det med stor bekymring vi har konstateret, at udfordringerne på miljøområdet får en ufuldstændig behandling i såvel det spanske EU-formandskabs arbejdsprogram som i Europa-Kommissionens oplæg til topmødet.

Kommissionens meddelelse til Det Europæiske Råd i Barcelona (COM(2002)14) udgør efter vores mening et mangelfuldt grundlag for en status over udviklingen og gennemførelsen af EU-strategien for bæredygtig udvikling.

Vi bifalder meddelelsens påpegning af, at der det kommende år skal gøres en indsats for at integrere miljøhensyn i udviklingen af EU's transport- og energipolitik, herunder at markedspriserne for transport og energi også skal afspejle de miljømæssige omkostninger. Vi bifalder også, at der skal gøres en ekstra indsats for at fremme miljøvenlige teknologier. Vi mener imidlertid, at Kommissionen på en række områder forsømmer at give en dækkende beskrivelse af de udfordringer EU står over for det kommende år, ligesom den ikke giver en fyldestgørende status for gennemførelsen af strategien for bæredygtig udvikling.

I det nedenstående redegør vi for de emner som efter vores mening ikke får en fyldestgørende behandling i Kommissionens meddelelse.

Vi håber at regeringen under de kommende måneders forhandlinger i Rådet vil arbejde for at disse emner kommer med på topmødets dagsorden, så der kan udstikkes klare retningslinier for det videre arbejde.

1. Fremtidens fælles landbrugspolitik

Ifølge EU-strategien skal den fælles landbrugspolitik bidrage til en bæredygtig udvikling ved at der lægges større vægt på sunde kvalitetsprodukter, miljømæssigt bæredygtig produktionsmetoder, herunder økologisk produktion, reproducerbare råvarer og beskyttelse af biodiversiteten. Ifølge Kommissionens eget forslag til EU-strategien skal midtvejsrevisionen af den fælles landbrugspolitik i højere grad lægge vægt på kvalitet end kvantitet, f.eks. ved at fremme økologisk produktion og andre miljøvenlige jordbrugsmetoder, og ved at flytte ressourcerne fra markedsstøtte til udvikling i landdistrikterne.

Danmarks Naturfredningsforening tilslutter sig fuldt ud disse mål, og vi mener at en bæredygtig fælleseuropæisk landbrugspolitik bliver en af de største udfordringer de kommende år. Udvidelsesforhandlingerne går nu ind i en afgørende fase og det spanske EU-formandskab satser på et kompromis om landbrugsstøtten i foråret. Vi finder det helt afgørende at overvejelserne omkring en bæredygtig fælleseuropæisk landbrugspolitik bliver en del af udvidelsesforhandlingerne på landbrugsområdet.

Ansøgerlandene har naturværdier i et omfang, som vi ikke længere ser i de nuværende EU-lande. Samtidigt står de over for at skulle gennemføre en økonomisk, social og politisk struktur, som fortsat indeholder mange modsætninger og forhindringer i forhold til en bæredygtig udvikling. Det er helt afgørende, at der foretages yderligere reformer af den fælles landbrugspolitik (og i høj grad også regionalpolitikken) med henblik på at undgå en gentagelse af de nuværende EU-landes fejltagelser, og med henblik på reelle fremskridt mod en bæredygtig udvikling i ansøgerlandene såvel som EU.

I 2002 vil Danmarks Naturfredningsforening beskæftige sig indgående med den fælleseuropæiske landbrugspolitik fremtid. Her i første ombæring vil vi opfordre regeringen til, at arbejde ihærdigt for et "udvidelses-kompromis" om landbrugsstøtten, som fuldt ud tager hensyn til EU's målsætning om en bæredygtig udvikling og det heraf presserende behov for reformer af landbrugspolitikken.

Et kompromis om landbrugsstøtten, som *ikke* inddrager principperne for en bæredygtig udvikling kan skade mulighederne for en ny kurs i den fælleseuropæiske landbrugspolitik i mange år fremover. Allerede i udvidelsesforhandlingerne bør der derfor lægges op til en langt større andel af miljøbetings landbrugsstøtte, en større satsning på udvikling af landdistrikter og en aftrapning af EU's produktionsstøtte.

Det Europæiske Råd bør insistere på, at udvidelsesforhandlingerne på landbrugsområdet fuldt ud respekterer EU's mål om en bæredygtig udvikling, herunder princippet om integration af miljøhensyn i sektorpolitikkerne.

2. EU's kemikaliepolitik

Ifølge Kommissionens eget forslag til en EU-strategi for bæredygtig udvikling (COM(2001)264) samt strategien som blev vedtaget i Gøteborg skal al lovgivning relateret til EU's nye kemikaliepolitik vedtages tidsnok til at den kan træde i kraft senest i 2004.

Af hensyn til miljøet og borgernes sundhed er det på høje tid at EU får styr på reguleringen af de titusinder af kemiske stoffer som eksisterer på markedet. Danmarks Naturfredningsforening finder det afgørende at tidsfristen i EU-strategien overholdes, og det kræver efter vores mening, at Kommissionens lovforslag præsenteres tidsnok til at Rådet og Europa-Parlamentet kan afslutte førstebehandlingen under det danske EU-formandskab i efteråret.

Såfremt Kommissionen ikke har fremlagt et forslag til en ny kemikalielovgivning inden EU-topmødet i Barcelona bør Det Europæiske Råd forlange, at Kommissionen fremskynder arbejdet med henblik på overholdelse af EU-strategiens tidsfrist.

3. Bæredygtighedsvurderinger af alle politiske forslag

Ifølge EU-strategien for bæredygtig udvikling skulle Kommissionen forelægge en handlingsplan for forbedring af lovgivningen på EU-topmødet i Laeken i december. Denne handlingsplan skulle medtage "ordninger, som kan sikre, at alle større politiske forslag indeholder en bæredygtighedsvurdering, der omfatter deres potentielle økonomiske, sociale og miljømæssige følger". Det blev ikke tilfældet.

I Kommissionens meddelelse om bedre og enklere lovgivningsmæssige rammer (COM(2001)726) blev bæredygtighedsvurderingerne skudt til hjørnespark. Ifølge meddelelsen vil Kommissionen først ved udgangen af 2002 indføre "en sammenhængende metode med brug af konsekvensanalyser, der gør det muligt at garantere, at alle væsentlige forslag i rimelig udstrækning og afstemt efter deres indhold skal indeholde en evaluering af de økonomiske, sociale og miljømæssige aspekter af en bæredygtig udvikling".

Danmarks Naturfredningsforening mener, at der er et påtrængende behov for en effektiv metode til bæredygtighedsvurdering af alle politiske forslag i EU. Bæredygtig udvikling og miljøintegration skal være centrale mål for alle sektorer og for alle politikker. I en miljømæssig sammenhæng er det afgørende, at der i lovgivningsarbejdet sættes fokus på langsigtede løsninger som gavner flest mulige parter, fremfor at der blot sættes fokus på de kortsigtede økonomiske omkostninger ved miljøbeskyttelsen. Endelig er det afgørende at bæredygtighedsvurderingerne kommer til at omfatte de økonomiske, sociale og miljømæssige fordele og omkostninger både i og uden for EU.

Det Europæiske Råd bør opfordre Kommissionen til at fremskynde arbejdet med en metode til bæredygtighedsvurderinger af alle politiske forslag. Bæredygtighedsvurderingerne skal omfatte de langsigtede økonomiske, sociale og miljømæssige fordele og omkostninger ved at gribe ind - eller ved at undlade at gribe ind - både i og uden for EU.

4. Stop for nedgang i biodiversiteten

Ifølge EU-strategien skal forringelsen af biodiversiteten standses senest i 2010. Danmarks Naturfredningsforening har anbefalet dette mål i vores høringssvar til strategien, og vi bifalder naturligvis dets vedtagelse. Vi ser også positivt på at, at miljøindikatorer nu er en integreret del af Kommissionens seneste meddelelse om strukturelle indikatorer (COM(2001)619). Herunder, at der er medtaget en indikator for indsamlet, deponeret og forbrændt kommunalt affald, som indikerer hvor (u)effektivt vi forvalter naturressourcerne.

Vi beklager imidlertid, at ingen af indikatorerne udtrykkeligt henviser til biodiversiteten. Hvis opfyldelsen af EU-strategiens mål om en standsning for nedgangen i biodiversiteten i 2010 skal nås er det påtrængende, at der hurtigst muligt udvikles redskaber til at vurdere frem- eller tilbageskridt på dette område, herunder bør der udvikles en overordnet indikator for biodiversiteten.

Ifølge Kommissionens eget forslag til en EU-strategi for bæredygtig udvikling (COM(2001)264) vil Kommissionen indføre et system med biodiversitetsindikatorer inden udgangen af 2003. Vi mener at dette arbejde skal fremskyndes med henblik på anvendelse af biodiversitetsindikatorer i synteserapporten til forårstopmødet under det græske EU-formandskab i 2003.

Det Europæiske Råd bør forlange at Kommissionen afsætter de nødvendige ressourcer og fremskynder arbejdet med biodiversitetsindikatorer således at de kan indgå i synteserapporten til forårstopmødet i 2003.

5. Miljøintegration (Cardiff-processen)

EF-traktatens artikel 6 kræver at miljøbeskyttelseskrav skal integreres i udformningen og gennemførelsen af Fællesskabets politikker og aktioner. Danmarks Naturfredningsforening mener, at det er nødvendigt med en større indsats for at gennemføre dette princip i praksis. Det er en forudsætning for en bæredygtig udvikling, at EU bliver bedre til at løse miljøproblemerne hvor de skabes, nemlig i de forskellige økonomiske sektorer og politikker.

På EU-topmødet i Cardiff i juni 1998 opfordrede stats- og regeringscheferne en række ministerråd til at fremlægge strategier for, hvordan man kan sikre en effektiv miljøintegration. I EU-strategien opfordres Rådet til "at færdiggøre og yderligere udvikle sektorstrategierne for integration af miljøhensyn alle relevante fællesskabspolitikker med henblik på at gennemføre dem snarest muligt og til at fremlægge resultaterne af dette arbejde inden Det Europæiske Råds forårsmøde i 2002."

Ni sektorer er siden Cardiff-processens start blevet bedt om at udvikle og implementere sektorstrategier for integration af miljøhensyn. Indtil videre er der kun vedtaget strategier vedrørende transport, landbrug, energi, indre marked og udvikling. Der er således fortsat en del arbejde at gøre i de resterende fire ministerråd: Generelle anliggender, industri, fiskeri og ØKOFIN. Desværre er kvaliteten af de vedtagne strategier stærkt svingende. Flere ministerråd har ligefrem set det som deres primære opgave at integrere økonomiske hensyn i miljøpolitikken - altså omvendt miljøintegration.

På trods af de svingende resultater støtter vi en fortsættelse af Cardiff-processen. Vi opfatter arbejdet med miljøintegration i de enkelte ministerråd som et vigtigt supplement til EU-strategien for bæredygtig udvikling og EU's sjette miljøhandlingsprogram. Det hidtidige arbejde har imidlertid vist at der er behov for en stærkere styring af processen.

Cardiff-processen må betragtes som en langsigtet proces, der kun lige er begyndt. Det Europæiske Råd bør således fortsætte sin indsats for at styrke integrationen af miljøhensyn i sektorpolitikkerne og udstikke nye retningslinier for arbejdet i de enkelte ministerråd. Der bør hurtigt vedtages fælles retningslinier og kriterier for miljøintegration, baseret på strategien for bæredygtig udvikling og EU's sjette miljøhandlingsprogram. På dette grundlag bør ministerrådene færdiggøre/revidere deres strategier og vedtage konkrete mål, tidsfrister og virkemidler for sektorenes miljøindsats. Endelig skal miljøintegrationen fremmes ved at inddragelse af offentligheden i EU's beslutninger udbredes til alle relevante politikområder.

Det Europæiske Råd bør kræve at implementeringen og udviklingen af strategierne for miljøintegration forbedres og vedtage fælles retningslinier og kriterier for det videre arbejde med miljøintegration.

6. Bioteknologi

I Kommissionens meddelelse til Det Europæiske Råd i Barcelona anbefales en væsentligt styrket indsats for fremme af biovidenskaberne og brugen af bioteknologi. "De europæiske forskere og virksomheder kapitaliserer ikke tilstrækkeligt på deres ekspertise indenfor frontløberteknologier såsom bioteknologi og biovidenskaberne samt andre rene, miljøvenlige teknologier", lyder det i meddelelsen. Kommissionen opfordrer Det Europæiske Råd til at anerkende vigtigheden af denne sektor og udstikke retningslinierne for det fremtidige arbejde.

Danmarks Naturfredningsforening anerkender mulighederne i bioteknologien. I 10 år har foreningen beskæftiget sig politisk og fagligt med genteknologi, og vi er kendte for vores skepsis over for teknologiens muligheder og de risici den indebærer. I alle årene har vi imidlertid skelnet skarpt mellem den såkaldte indesluttede anvendelse og udsætning af gensplejsede organismer i naturen.

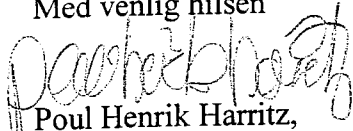
Den indesluttede anvendelse mener vi normalt er uproblematisk. Derimod ser vi mange risici ved udsætningen af gensplejsede organismer i naturen, f.eks. i form af gensplejsede landbrugsafgrøder. Afgrødernes nye egenskaber kan i visse tilfælde være hensigtsmæssige i selve den plante, som har fået egenskaben. Men i mange tilfælde vil det forvolde stor skade, hvis egenskaben spredtes til andre, beslægtede planter.

Danmarks Naturfredningsforening afviser ikke brugen af gensplejsede afgrøder i landbruget i al fremtid. Vi har forståelse for, at der kan udvikles hensigtsmæssige planter. Vi mener imidlertid, at der af hensyn til naturbeskyttelsen skal stilles meget specifikke krav til sikkerhed og oplysning, hvis gensplejsede planter skal ud på de europæiske marker.

EU's regler om sporing og mærkning af GMO'er skal sikre, at forbrugerne kan vælge og fravælge fødevarer, der indeholder gensplejsede produkter eller er produceret med hjælp af disse. Det vil også gælde kød, mælk og æg, hvor dyrene er fodret med gensplejset foder. Med henblik på at sikre forbrugerne et frit valg bør det såkaldte de facto moratorium for godkendelser af nye GMO'er fastholdes indtil EU-reglerne for sporing og mærkning er på vedtaget. Endelig er det afgørende, at de kommende EU-regler for erstatningsansvar på miljøområdet kommer til at dække forurening med GMO'er i det åbne land, samt spredning af gensplejsede organismer til økologiske landbrug. Ifølge Kommissionens udkast til regler for erstatningsansvar vil erstatningsansvaret kun være gældende i tilfælde af forurening med GMO'er i naturområder, som er beskyttede i henhold til det såkaldte Natura 2000-netværk.

Det Europæiske Råd bør støtte miljøministrenes fastholdelse af det såkaldte GMO-moratorium indtil reglerne for sporing og mærkning er vedtaget. Det Europæiske Råd bør opfordre Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet til at vedtage regler for erstatningsansvar på miljøområdet, som dækker forurening med GMO'er i det åbne land samt spredning af gensplejsede organismer til økologiske landbrug.

Med venlig hilsen

Poul Henrik Harritz,
Præsident

Gunver Bennekou,
Direktør

Kopi sendes til:

Miljøministeren; Fødevareministeren; Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg; Medlemmerne af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg